

HATÁRTALANUL!

Erdélyi tájak, székely népszokások

Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola
2023. május 14-19.

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Busszal utaztunk Budapestről Nagyváradig, ahol megtekintettük a székesegyházat, és rövid sétát tettünk Ady Endre városában. Az út első - a trianoni határon kívüli - állomásán rögtön láthatták a gyerekek, hogy a magyarság nemcsak történelmi emlékekben, hanem élő közösségként is jelen van.

Innen tovább utazunk Magyarvalkóra. Megismerkedtünk a kalotaszegi református templomépítéssel e remekével, a középkori erődtemplomok sajátosságaival, és barangoltunk a temető kertben.

A szállás Kalotaszekélyen volt. Kolozsvár már a középkorban is multikulturális város volt, és Erdély legnagyobb városa. Megtekintettük Mátyás király szülőházát, a gótikus Szent Mihály templomot, a Mátyás szobrot, a Farkas utcai református templomot és a Babes-Bolyai Egyetem épületét.

A városnézést követően kirándulást tettünk a Tordai-hasadékban, ahol a csodálatos természeti környezetben felelevenítettük Szent László király legendáit.

A nap hátralevő részében továbbutaztunk Székelyvarságra, a Székelyföld szívébe, ahol a szállásunk volt. "Székelyvarság csodái" terepjárós túránk során megismerkedtünk e különleges bokortelepülés természeti, kulturális és néprajzi értékeivel: máig működő 300 éves vizimalommal, a Csorgó-kő vízeséssel, megfigyelhettük a faszindelykészítők mesterségének fogásait. De ezen kívül azt is láthattuk, hogy az élő magyar közösség a 21. században is képes a fejlődésre: felvittek minket a falu sípályájára, ahol a libegőről megfigyelhettük a csodálatos erdélyi tájat.

Délután meglátogatjuk Orbán Balázs sírját és a hozzá vezető székelykapukat Szejke-fürdőn, Tamási Áron sírját Farkaslakán, és vásárolhatunk a népi kézművesség remekeiből Korondon.

Az este során egy különleges élményben lehetett részünk: magyar hittanos gyerekekkel találkoztunk, és közösen részt vettünk az úgynevezett májusi litánián. Az előzetes tervhez képest itt változás történt, ugyanis a csíkszentdomonkosi testvériskolánk a készülődő romániai pedagógus-sztrájk miatt nem tudott fogadni, de így legalább nem maradt ki a programunkból a külhoni magyar csoporttal való találkozás.

A csíkkarcfalvi erődtemplom megtekintése után a Mózes Manufaktúrában néztük meg a gyapjúkészítés fázisait.

Csíksomlyón a kegytemplom megtekintése után felkapaszzkodtunk a Kálvárián keresztül a nyeregbe.

Ezen a napon látogattunk el az ezeréves határhoz, Gyimesbe is, ahol a gyerekek megismerkedtek a csángók mindennapjaival, életkörülményeivel.

Szállásunkra visszatérés során megálltunk a Siculicidium emlékműnél, és megemlékeztünk az áldozatokról.

Fellátogattunk a csíkmararási gazdák esztenájához, ahol megismerkedtünk a modernkori pásztorok életével.

Délután a székyderzsi unitárius templom középkori freskóival és a helyi különleges szokásokkal ismerkedtünk.

Visszafelé szállásunkra egy sportprogramon vettünk részt: a Hargita-fürdői Balu Kalandparkban töltöttünk el néhány órát. Ez a program is bizonyította a tanulóinknak, hogy Erdélynek nemcsak múltja, hanem jelene és jövője is van.

Csíkmadarásról Segesvár felé indultunk, útközben megálltunk Székelykeresztúron, Petőfi körtefájánál, ahol egyik tanuló ihletett szavallatával emlékeztünk meg a költő haláláról.

Segesváron sétát tettünk a történelmi városban. Innen már hazafelé indultunk, és a tervezett időpontban érkeztünk haza.

A tanulmányi kiránduláson résztvevő tanulók induláskor egy útinaplót kaptak, amelyet folyamatosan kellett vezetniük. Ebben az útinaplóban különböző tantárgyakkal kapcsolódó feladatok megoldása mellett saját élményeiket, benyomásaikat rögzíthették az útról. Az útinapló a következő oldalakon tekinthető meg, de kitöltött változatot adatvédelmi okokból nem osztunk meg.

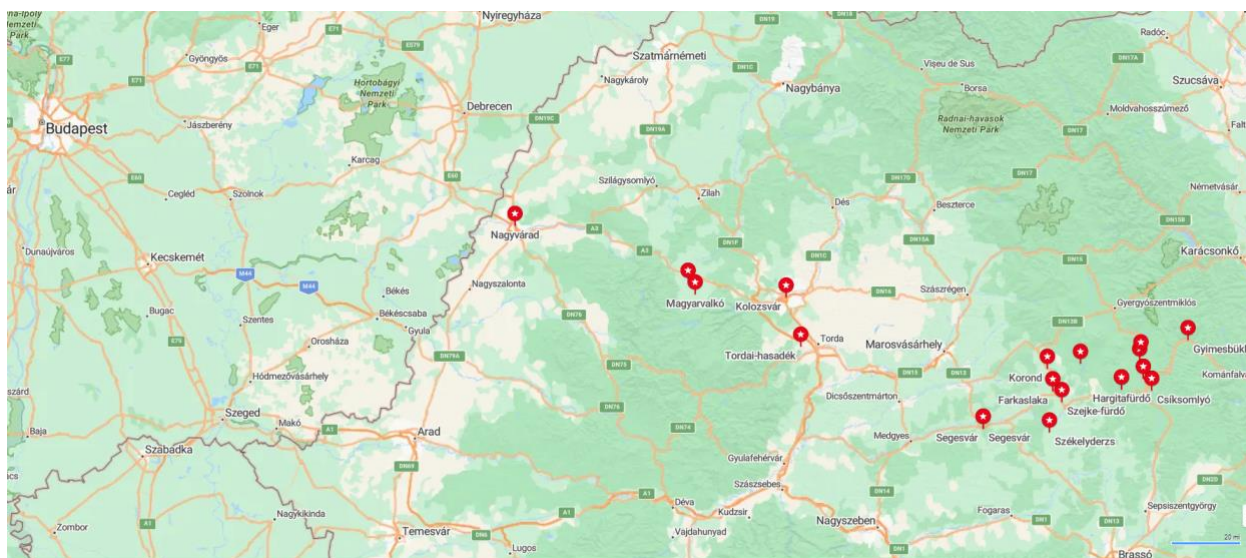
HATÁRTALANUL – 2023 Útinapló

2023. május 14-19.

Név:

A teljes útvonal

Jelöld be minden nap végén pontosan azt az útvonalat, amit aznap megtettünk. Jelöld az adott napi szakaszokat! Segítségképpen figyeld útközben, hogy milyen településeken, milyen jelzésű utakon haladtunk! Minden egyes napnál lesz részletes, napi térkép is, ott is jelöld az aznap megtett utat!

1. nap – 2023. május 14. – vasárnap

Napi összefoglaló

Innen indultunk:

Indulási időpont:

A „trianoni határ” átlépésének időpontja:

Ekkor Romániában ennyi idő volt:

Napi időjárás:

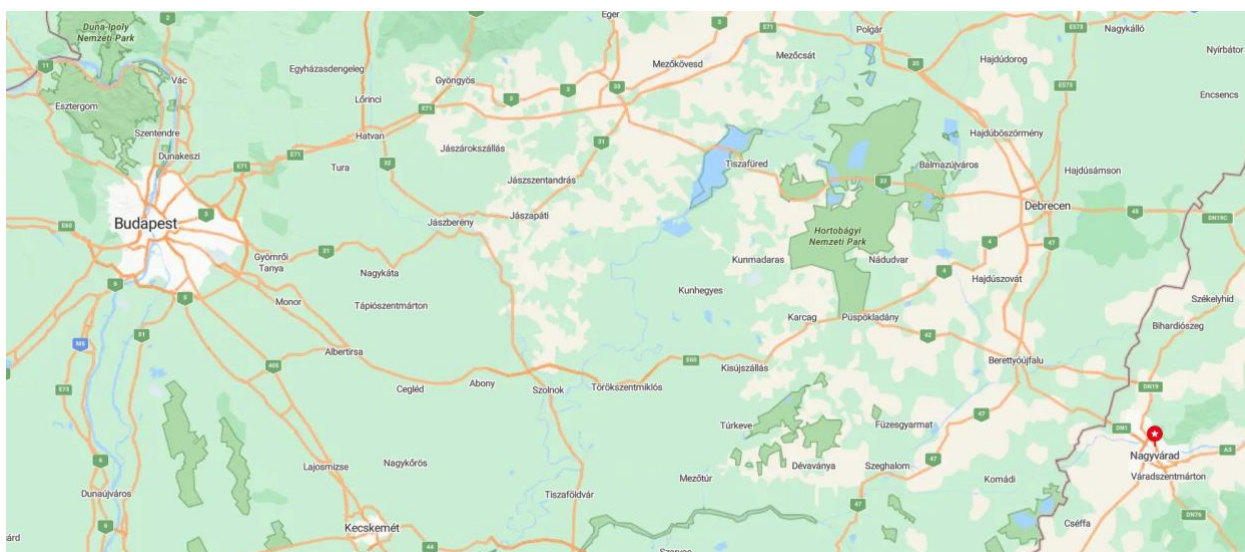
Települések és helyek, ahol megálltunk:

Település neve, ahol megszálltunk:

Vacsorára ezt kaptuk:

Véleményem a szálláshelyről:

Napi útvonal (délelőtt)

Nagyvárad

Mi a román neve ennek a városnak? Ha nem tudod, figyeld meg a buszból a város határánál levő településnév-jelző táblát!

Ha már a román nyelvnél tartunk, érdemes néhány udvariassági kifejezést megtanulnunk románul. (Azt adjuk másoknak, amit elvárunk magunknak...)

Jó napot kívánok! – **Bună ziua! (bună ziua)**

Viszontlátásra! – **La revedere! (lá revedeere)**

Köszönöm! – **Vă mulțumim! (vá mulcumim)**

Ennek a városnak a püspökségét egy magyar király alapította. Hogy hívták?

Melyik uralkodósaládnak volt a tagja?

A város lakossága 2021-ben 183 105 fő volt. Ebből 43 305 magyar. Hány százalék a magyar lakosság aránya a városban (két tizedes jegy pontossággal – az üres részen számolhatsz)?

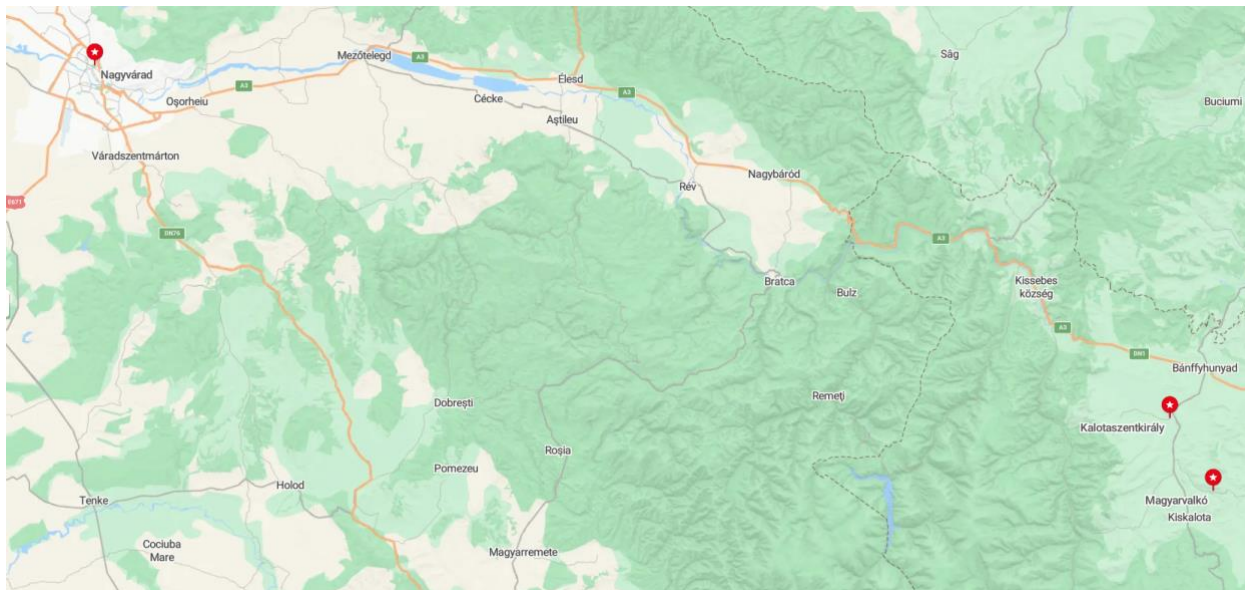
Melyik megye székhelye Nagyvárad?

Az alábbi képek közül melyik ábrázolja a nagyváradai székesegyházat?

Nagyváradot egyik híres lakója, Ady Endre a „Pece-parti Párizsnak nevezte. Hogy nevezik azt a költői eszközt, amit Ady ebben az elnevezésben használt?.....

Napi útvonal (délután)

Hogy nevezik a történelmi Magyarországnak azt a részét, amelyen ma jártunk, és Trianon óta Romániához tartozik? Mit jelent ez magyarul?

A tényleges Erdély területére egy hágón keresztül jutunk. Mi ennek a neve?

Útközben sok településen keresztül haladunk át. Sorolj fel ezek közül legalább hármat (ha tudod, két nyelven)!

.....

Magyarvalkó

Hogy nevezik azt az erdélyi tájegységet, ahol ezek a jellegzetes fallal körülvett fazsindelyes templomok találhatóak?

A templombelső elrendezése alapján melyik felekezet használja ezt a templomot?

A középkori eredetű szentély mennyezete, az ablakok formája alapján milyen stílusban épült a templom?.....

A festett kazettás mennyezeten keresd meg, hogy melyik évben újjították azt fel!.....

Ilyen volt a mai napom...

Ez tetszett ma legjobban:

.....

.....

.....

.....

Ez tetszett ma legkevésbé:.....

.....

.....

.....

.....

Amit biztosan elmesélek otthon:

.....

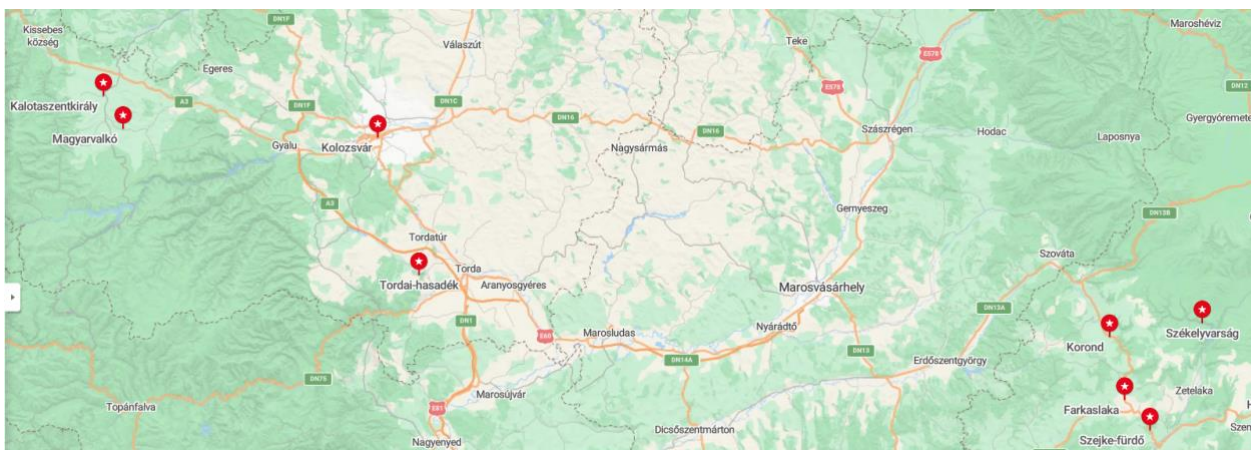
.....

.....

.....

2. nap – 2023. május 15. – hétfő

Napi útvonal

Kolozsvár

Mi a neve a városnak románul?

A város közepén található templomnak ki a védőszentje?

.....

A templom a középkor egyik jellegzetes építészeti stílusában épült. Mi ez a stílus?.....

A templom bejáratától jobbra egy latin nyelvű tábla található a templom védőszentje szobrának elhelyezési időpontjáról. Olvasd le az ott található római számot, és római és arab számokkal is írd le ide:

Ki volt ekkor a király Magyarországon? (a második Anjou-házi uralkodónk)

A templomban több mint 50 (erdélyi) országgyűlést tartottak. Tudsz még olyan magyarországi templomot megnevezni, amelyben tartottak valaha országgyűlést (Segítség: a napló 3. oldalán a fotója is látható)?

A téren található Mátyás király híres szobra. Kinek az alkotása a szobor?

.....

Miért pont ebben a városban lett felállítva?

.....

Mi a szobor felirata?

A szobor mellékalakjai: Magyar Balázs, Kinizsi Pál, Báthory István és Szapolyai István. Melyikük élettörténetéhez köthető egy bizonyos malomkő?

Két uralkodónk szülőháza is ebben a városban található. Melyik épületben ki született?

.....

Egy kis matematika...

Kolozsváron található egy kétnyelvű egyetem, mely két (három) tudós – egy román és egy (két) magyar – nevét viseli. A magyar tudósé Bolyai (János ill. Farkas). Ki volt a román névadó?

Bolyai János az egyik legnagyobb magyar matematikus volt. Olyan geometriai rendszert dolgozott ki, amely különbözött az addig – több ezer év óta használt – euklideszi geometriától. Bolyai geometriájának megértéséhez nagyon magas szintű matematikai tudásra van szükség, ezért most inkább idézd fel tanulmányaidból Euklidész definícióját a párhuzamosságról. Segítségül csak néhány szó maradt ki a meghatározásból. Pótold a hiányzókat!

Két egyenes párhuzamos, ha azok egy fekszenek és mindkét irányban meghosszabbítvaegymást.

Még egy középkori templom

Ez a templom is ugyanabban a stílusban épült, mint a Mátyás szobor mellett található. Ez azonban a történelem során több egyház birtokában is volt. Eredetileg a ferences szerzetesek építették. Ma melyik egyház erdélyi főtemplomának számít?

.....
Ki volt ennek a vallásnak alapítója?.....

Melyek a fő vallások Erdélyben?

Tordai-hasadék

Milyen kőzetből áll a Tordai-hasadék?.....
.....

Melyik királyunk legendája kapcsolódik a hasadékhoz? ..

Ő hol van eltemetve?.....

Hány éve halt meg?

Ilyen volt a mai napom...

Ez tetszett ma legjobban:

.....

.....

.....

.....

Ez tetszett ma legkevésbé:.....

.....

.....

.....

.....

Amit biztosan elmesélek otthon:

.....

.....

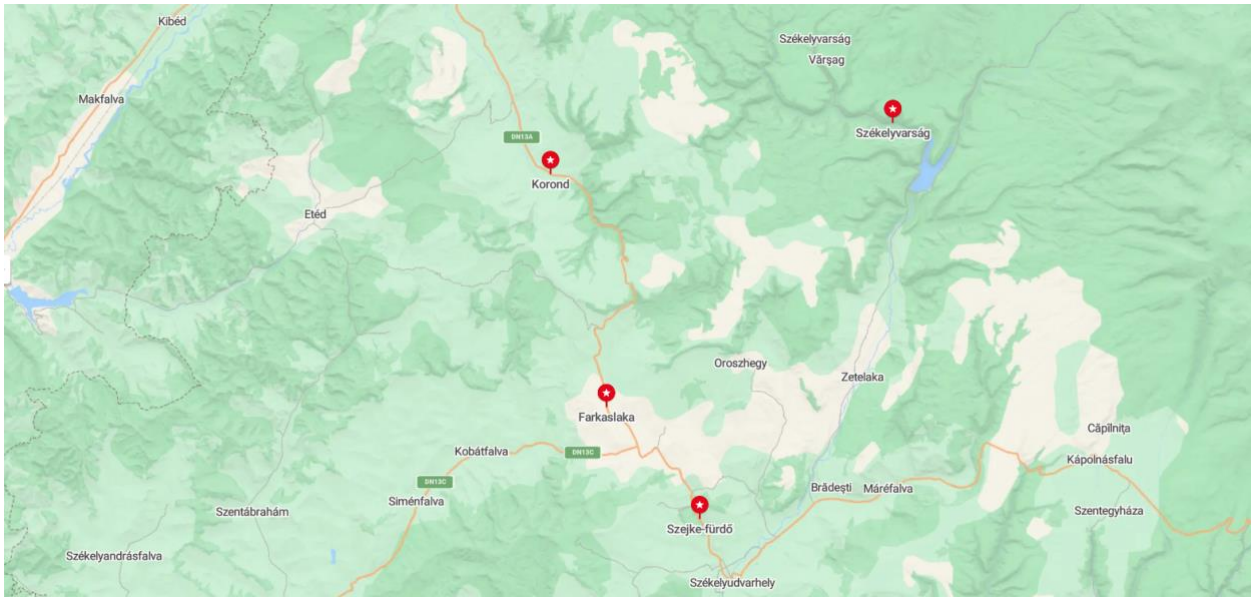
.....

.....

.....

3. nap – 2023. május 16. – kedd

Napi útvonal

Rajzold be a térképre a mai útvonalat!

Gondolkozz szabadon! Kösd össze a településneveket, a felsorolt tulajdonnevekkel, és írd melléjük, hogy miért pont így párosítottad őket!

Korond **Parlament** – Indoklás:

Farkaslaka **Balázs** – Indoklás:

Szejke-fürdő **Ábel** – Indoklás:

Székelyvárság **Harry Potter** – Indoklás:

Ilyen volt a mai napom...

Napi időjárás:

Ez tetszett ma legjobban:

.....

.....

Ez tetszett ma legkevésbé:

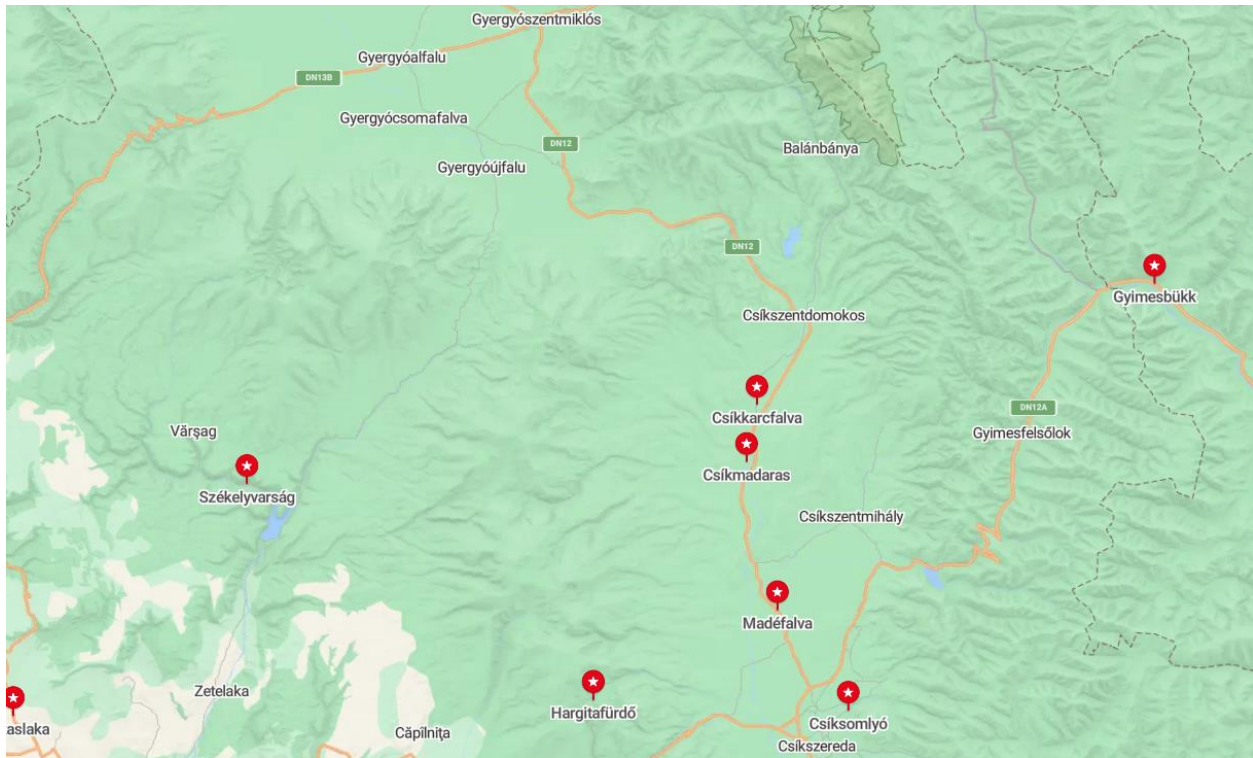
.....

.....

Amit biztosan elmesélek otthon:

4. nap – 2023. május 17. – szerda

Napi útvonal

Tempo giusto Bartók Béla, Karcfalva, Csík m.

1. Ok - tó - ber - nak, ok - tó - ber - nak el - se - jén
Nem süt a nap Csík-karcz - fal - va me - ze - jén.
El - bú - csú - zom a ma - dár - tól s az ág - tól,
Az - u - tán a csík - karcz - fal - vi lá - nyok - tól.

Csíkkarcfalva

Az itt látható népdal erről a faluról szól, itt gyűjtötte Bartók Béla 1907-ben.

Szolmizáld a dalt! A DÓ az első vonalközben van.

Sorold fel megfelelő sorrendben a gyapjűfeldolgozás lépéseit! A következő lista elemeit használd fel!
(kártolás, nyírás, fésülés, szövés, mosás, válogatás, farkasolás, fonás)

Csíksomlyó

Melyik szerzetesrend tagjai gondozzák a csíksomlyói kegyhelyet?

Hogy nevezik a csángók a csíksomlyói kegyzsobrot?

Melyik egyházi ünnepen van minden évben a legfontosabb csíksomlyói búcsú?

Hogy nevezik a Kissomlyó hegyre felvezető igen meredek kálváriát?

Mit jelent a hegy tetején található kápolna nevében a Salvator szó?

Gyimesbükk

Ezeréves határnak nevezik ezt a helyet, mert a történelmi Magyarország keleti határa itt húzódott.

Hogy nevezik azt a romániai magyar népcsoportot, amelyik többek között itt a Gyimesekben, illetve ezen kívül még Moldvában és a Barcaságban él?

Sorolj fel különböző népcsoportokat, akik Erdélyben élnek!

Madéfalva

Olvasd le a Madéfalvi vérengzés emlékoszlopáról a latin kifejezést (SICULICIDIUM), ami magyarul „székelyölést” jelent. Add össze sorban a szóban szereplő római számként is értelmezhető betűket!

Mikor volt a vérengzés?

Ilyen volt a mai napom...

Napi időjárás:

Ez tetszett ma legjobban:

.....

.....

Ez tetszett ma legkevésbé:.....

.....

.....

Amit biztosan elmesélek otthon:

.....

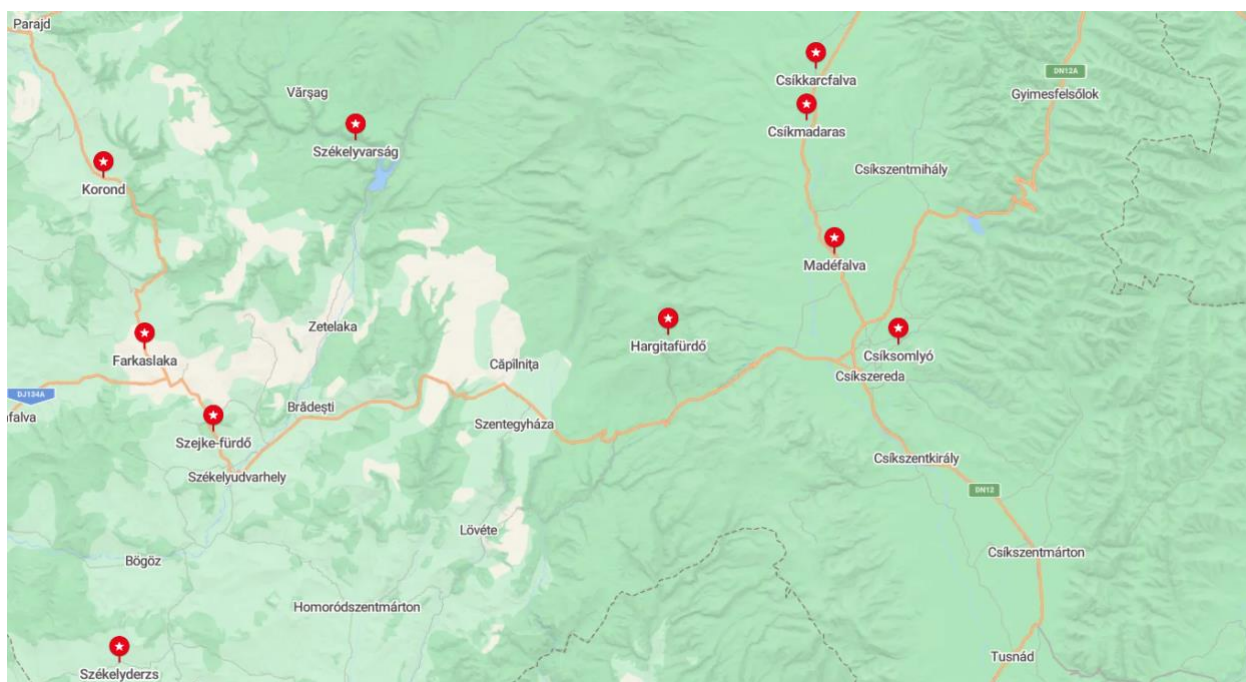
Település neve, ahol megszálltunk:

Vacsorára ezt kaptuk:

Véleményem a szálláshelyről:

5. nap – 2023. május 18. – csütörtök

Napi útvonal

Székelyderzs

Ősi hagyomány, hogy a falu lakói a szalonnát és a gabonát az erődtemplom saroktornyaiban tárolják, és minden család hetente csak egyszer vételezhet a saját készletéből. Mikor mehetnek az emberek az élelmiszerükért?

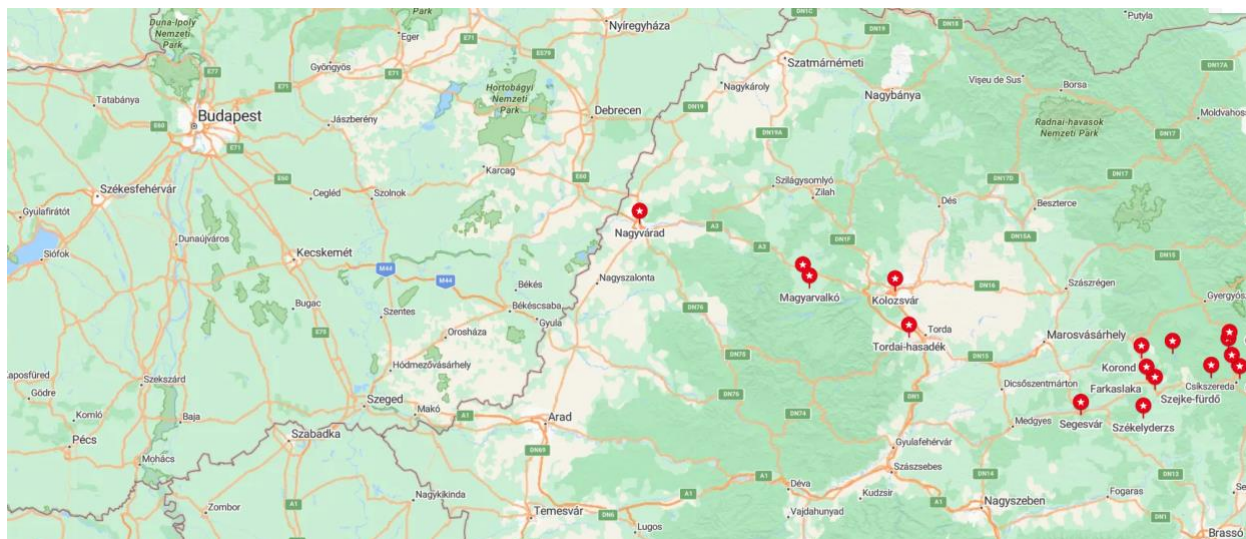
A templom belső falain középkori freskók találhatók. Gondold végig a freskó, és az út során elhangzottak alapján, hogy mi köti össze Nagyváradot, a Tordai-hasadékot, és Székelyderzset!

A székelyderzsi templom egy különleges, szinte csak Erdélyben létező protestáns felekezet temploma. Melyik ez a felekezet?

A székelyek még a középkorban is egy különleges írást, a székely rovásírást használták. Ennek modernizált változatát itt találod. Mint látható, a sorokat jobbról balra rótták.

6. nap – 2023. május 19. – péntek

Napi útvonal

Segesvár

Segesvár a középkorban egyike volt Erdély legfontosabb városainak, mind gazdasági, mind egyházi szempontból. Az ősi magyar seg, ség dombot, halmot jelentett. Ebből keletkezett –es képzővel és az erősséget jelölő vár utótaggal a település neve. A középkori utcákkal, régi házakkal borított várhegy minden oldaláról díszes tornyok és csipkézett bástyák néznek le a várhegy alatt elterülő városra.

A város lakói a középkorban elsősorban német anyanyelvűek voltak. Mi az Erdélyben élő német anyanyelvű népcsoport megnevezése?

Ők a koraujkortól kezdve milyen vallásúak voltak?

Rakj egy kis rendet az Erdélyben gyakorolt vallások között! Keretezd be azokat, melyek a kereszténység PROTESTÁNS ágához tartoznak!

római katolikus – református – görög katolikus – evangélikus – ortodox – unitárius

Úton hazafelé

Amikor Nagyszebennél ráhajtunk az autópályára, kezd el mérni az időt! Egészen addig mérd, amíg el nem érünk a határig. A mérést akkor hagyd abba. Ez pont 348 km távolság. A mért idő alapján számítsd ki, hogy mennyi volt az átlagsebességünk!

$$v = \frac{s}{t}$$

A képletből v jelenti az átlagsebességet, s az út hosszát és t az utazással eltöltött teljes időt.

Ilyen volt a mai napom...

Napi időjárás:

Ez tetszett ma legjobban:

.....

.....

.....

Ez tetszett ma legkevésbé:.....

.....

.....

Amit biztosan elmesélek otthon:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vacsorára ezt kaptuk:

